

Hallgatói beszámoló

Engem Angerman Koppánynak hívnak. 2. éves formatervező hallgatóként töltöttem kint, a göteborgi iparművészeti egyetem (Högskolan för Design och Konsthantverk, HDK) kerámia szakán a 4. szemeszteremet, mint Erasmus ösztöndíjas.

Maga a választás, hogy kerámia szakra adtam be a jelentkezésemet újszerű tapasztalatokkal kecsegtetett, mert formatervező hallgatóként később tud az ember szakosodni. A kerámia szak mellett azért döntöttem, mert a művészi szabadság nagyobb e szakmán belül, mint a formatervezésen belül. Előre mondhatom, hogy jól döntöttem. Aki jobban szeret az anyaggal dolgozni, mint elméletben tervezni és kicsit nagyobb szabadságot igényel munkáiban, annak szívből ajánlom. Még akkor is, ha csupán tanácstalan a szakosodással kapcsolatban és nincs technikai vagy elméleti háttere a kerámiáról, és az anyagokról, amit e szakmán belül használnak, mint ahogy nekem se volt. Próbaként, lehetőségként nagyon hasznos és megismerkedhet az ember egy újfajta, a formatervezéstől eltérő munkafolyamattal. Persze fél év kevés idő, előismeretek nélkül, hogy az ember belemélyedjen, de ha felhasználja, akkor semmiféleképpen sem megy kárba. És az új környezet, kultúra, impulzusok sok élményt és tapasztalatot nyújtanak.

A kisebb ajánlás után leírnám pár szóban a praktikusabb dolgokat, amire érdemes figyelni és ami segíthet a kint töltött idő megtervezéséhez és az ittlét megkönnyítéséhez.

Mindenekelőtt fontos az, hogy valakivel, aki itt tanult vagy tanul, az még jobb, ha itt lesz kintléted alatt, felvedd a kapcsolatot minél hamarabb. Tanácsokat lehet adni, de amikor valaki a felmerülő kérdésekre folyamatosan választ ad, bátorít, a kint töltött idő alatt egymást segítitek, az jobb és szükséged lehet rá. Emellett az is fontos, hogy a formatervezés szakon nem számítják be az Erasmus félév alatt szerzett krediteket, ha kerámia szakon tölti az ember. Ezt úgy lehet kiküszöbölni, hogy a tantárgyakat párhuzamosan otthon is teljesíti az ember, ami ha nehéz is a tanároknak figyelembe kell venniük mindennek a kintléte miatt nehézségét. Ennek mindenféleképpen szükséges utána járni.

Már a készülődésnél szembeötlő, hogy a svédok az egyszerűsége törekedve rendezik a dolgukat. Kicsit meglepő is, hogy mennyire könnyen megy minden, hát ne lepődj meg rajta és próbáld meg a szabályokat betartani, mert nekik ez így természetes és így nem lehet komolyabb gond.

A repülőtér, Göteborg City Airport, nem nagy, eltévedni nem fogsz. Mikor leszáll a repülő, a repülőtéren található Souvenir boltban veheted meg a buszjegyet a buszhoz, ami bevisz a városba, Central Station a megálló neve, ahol le kell majd szállnod, ideig kérj a jegyet. A buszjegy mellé villamosjegy is jár, azt majd a buszon veheted át a sofőrtől. A városi közlekedés jó, könnyedén eljuthatsz bárhová. Ha igénybe szeretnéd venni, akkor két lehetőség van vagy veszel egy havi bérletet (Monthly Card), ami 353 korona, vagy egy feltöltős bérletet, az 50 korona, amit minimum 100 koronával kell feltöltened, amit újratölthetsz (mellesleg körülbelül 15 korona egy sima jegy). A feltöltős bérlet hamar, pár utazás alatt lemerül, ha sokat utazol (mondjuk az első hónapban) érdemes havi bérletet vened. Ezekkel utazhatsz buszon, villamoson, még kompon is, mert Göteborg-ot szigetek övezik, ahol a város részeként tőle mégis elhatárolódva szintúgy élnek emberek, csak csendesebben és jobb kedvvel. Szép a természet érdemes kimenni.

A kollégiumba (én Olofshöjd-ben laktam) nem nehéz odatalálni, a Central Station-tól a 2-es és a 4-es villamossal mehetsz (Mölnal irányába), és a megálló neve Almedal, ahonnan felgyalogolhatsz a domboldalon a kollégiumi szállásodhoz. Mindenféleképpen nézd meg a nyitvatartását a kollégium központi irodájának, ami nem messze a szállásodtól, egyben van a kollégiumi épületekkel, hogy a kulcsot át tudd venni. Az olofshöjdi szobák általában egyszemélyesek, én egy ilyen szobában szálltam meg. Ágyneműt nem foglal magában a szállás, de érdemes megnézni a szekrényt tüzetesen, hátha ottmaradt egy régebbi lakóé, aki nem akarta hazavinni, amúgy venni kell. Minden épületben van konyha, amit körülbelül 10-15 ember használ. Vannak közös evőeszközök, tányérok, lábasok, hűtő (elegendő hellyel), sütő, szinte minden, amire szükséged lehet. Vagyis nem baj, ha a fakanalat és a bográcsot otthon hagyod, mert lesz mivel főznöd. A kollégiumi épületek olyanok mintha sorházak lennének kisebb méretben. A sorházak között, kintről lehet megközelíteni a mosókonyhát (Laundry), ahol kimoshatod, megszárázhatod és ki is vasalhatod a ruháidat (vasaló és vasalódeszka is van). Ezeket ingyen használhatod, csak mosóport és öblítőt kell vened, emellett figyelned arra, hogy lefoglald a mosó-, vagy szárítógépeket, mielőtt használnád, egy-kettőt foglalás nélkül is lehet használni.

A kollégium épületétől nem messze, kis gyaloglással vagy villamossal eljuthatsz az Willye's-be (amiből közelebb is van egy) vagy a Maxi city center nevű nagyobb élelmiszerüzletbe. Az élelmiszer, ugyanúgy mint a szállás, a mi árainkat jóval meghaladják. A legolcsóbb élelmiszerüzlet, habár ott nem nagy a választék, a Lidl (az iskola közelében található). Az árakat nem tanácsos leírnom, ehelyett azt mondanám, hogy körülbelül napi 3000 Ft-al érdemes az ételekre számolni úgy, hogy a meleg ételt magadnak készíted. A legolcsóbb ebéd kb. 50 korona, ami 1600 Ft, egy kávé 20 korona, egy kenyér 20-30 korona, itt kezdődnek az árak. Egy gyors étteremben körülbelül 60-70 koronáért fogyaszthatsz el egy menüt.

A másik fontos épület kintléted folyamán természetesen az iskola lesz. Az egyetem részeként az iskola(HDK) Göteborg egyik legszebb vásárlóutcája közelében van, egybeépítve a város iparművészeti múzeumával (Röhsska Museet). Villamos (2-es, 4-es) visz oda és a megálló neve Valand. Sétálva 20-25 perc a kollégiumtól. Első nap, a találkozáskor ellátnak majd sok papírral, körbevezetnek, megmutatják a műhelyeket, a beléptető kártyádat kézhez kapod, és kapsz egy saját asztalt, ahol majd dolgozhatsz. Különböző szakokon közös termek vannak, saját konyha szakonként. A kerámia szakon a műhely maga, az asztalaitokkal, a műhely különböző részeivel és a konyhával maga egy helyen a kerámia részleg. Bármit szeretnél csinálni, a hely és az anyagok hozzá adott lesz. Kivételes felszereltségű az iskola, a beléptetőkártyáddal nappal és akár az éjszaka is bent lehetsz és dolgozhatsz. A szakok között, habár a Design és a Crafts, mintha külön intézmény lenne, jó az átjárás. A Crafts-on belül, a Textil, az Ékszerész és a Kerámia szak hallgatói ismerik jobban egymást. Sok a közös kurzus, ahol együtt vesztek részt. Jó látni egymás munkáit a különböző eszközöket, anyagokat és végeredményeket.

Az első pár hónapban szokatlan lesz. Az új közeg, a nyelv használata, az eltérő kultúra. Úgyhogy próbálj meg valamilyen rendszert teremteni abban, hogyan alakítod majd kint a dolgodat, hogy jól is érezd magad és a munkáidat is teljesítsd. A vizsgákat és a kurzusokat lezáró beszélgetések, beszámolókat folyamatosan zajlanak és nem kapsz különösebb visszajelzést, az itthoni szigorúbb kööttségektől eltérően. Ettől függetlenül kérj órarendet, hogy átlásd a félévet és a kurzusokat, legyen egy időbeosztásod, tudd mi, mikor és hol történik, kapni fogsz egy egyetemi ímél címet azt rendszeresen nézd és tájékozódj, tudd az információkat, mert nem szívesen veszik a pontatlanságot, habár sokkal szabadabb a rendszere az oktatásnak, mint nálunk.

Ugyanígy a kezdeti időszakban lehetőség nyílik arra, hogy az Egyetemen belül, mégis más karokon tanuló cserediákokat megismerd, ez a Studentbuddy program, amin ha én nem is vettem részt tanácsolom, mert itt inkább nyílik lehetőség barátokat szerezni az azonos helyzetben lévő diákok közül. A svédok valamivel nehezebben nyitnak mások felé, de ettől függetlenül kedvesek és segítőkészek.

Emellett svéd nyelvórákat vehetsz ingyen és különböző sportolási lehetőségeket nyújtanak, ingyen vagy kedvezményesen diákoknak. És alkalomadtán zenei koncertekre is ellátogathatsz ingyen az egyetem zeneművészeti szakának épületébe, vagy akár a göteburgi Operába. A múzeumokat is érdemes bejárni. 40 koronába kerül egy egész éves egyesített jegy, amivel 5 múzeumot látogathatsz, az időszaki kiállításokhoz kell külön belépőjegyet venni, ami ennek a duplája is lehet akár.

A városról pár mondatban. Göteborg egy szép, viszonylag nagy, kikötőváros. Amellett, hogy sok programot kínál, pezsgő élet van, csendes és tiszta. Sok szórakozási lehetőség van, jókat lehet sétálni, kis folyók csatornák szelik át a várost, amik tarkítják a városképet. Sok madár jön a tenger felől. Jellegzetes téglából épült házakkal teli, modern és egységes város, egyéni identitással.

A svéd, „göteburgi” emberek nyugodtak, kicsit lassabb tempóban élik életüket, ami a mentalitásukban is megjelenik. Toleránsak, szabálykövetők és szokatlanul nézik, ha valaki mindezt nem veszi figyelembe, mert számukra ez a természetes. Nem könnyen nyílnak meg és a véleményüket sem könnyen mondják ki, nehogy megbántsák ezzel a másikat, vagyis érdemes megkérdezni, amit nem tudunk, mielőtt bármit is csinálnánk és akkor segítenek, amúgy esetleg rosszul csinálhatja az ember és nem szólnak. Végtelenül segítőkészek és türelmesek, ezzel érdemes élni, de nem visszaélni.

Az időjárás jóval hidegebb. Egy félévre jobb inkább a tavaszi időszakban kilátogatni, a tél hosszú, borongós, havas, kevés napsütéssel és a nappalok még az otthoni téli időszaknál is rövidebbek. A város napos oldala, amikor az emberek a kültéri kávéházakba, a parkokba vagy a várost átszelő folyók partjára kiülnek, május, június idejére jön elő. A tenger miatt sokszor van szél és a borongós esős idő is gyakori, még a tavasz kezdetén is. Bakancs vagy csizma és egy jó kabát szükséges függetlenül a szemesztertől.

A csomagokkal kapcsolatban szeretném mondani, hogy nem tanácsos túlzottan sok ruhát, könyveket, telepakolt bőröndöt hozni, mert hazafelé még több dolog lesz, amit majd vissza kell vinni. Főleg a munkák, amiket készítesz, becsomagolva nagy helyet foglalnak majd, szóval még akár egy plusz nagy táskát is érdemes berakni, hogy visszafelé használhassa az ember. És bármiről van szó, amire nagy szüksége lehet az embernek és otthon maradt itt biztos, hogy hozzájuthat, még ha valamivel drágábban is.

Röviden összefoglalva, miért döntöttem az HDK mellett és milyen tapasztalatokkal gazdagodtam. Az HDK egy színvonalas iskola, emiatt a tanulást, a körülményeket figyelembe véve ez tűnt a legjobb választásnak a többi iskola közül, amelyek az Erasmus útján az NYME-vel kapcsolatot tartanak fent. Ezenkívül, mint formatervező hallgató sokat hallva a skandináv, svéd formatervezésről jó választásnak tartottam, hogy itt töltsék egy félévet, mindezt közelebbről látva, róla tanulva. Van amiben megfelelt a várakozásaimnak és van amit kicsit máshogyan képzeltem el, de együttvéve sok szakmai és emberi tapasztalattal is gazdagodtam. A Nyugat-európai közegben, közelebb a „világhoz”, egy teljesen idegen kultúrában, különböző országokból érkező cserediákokat megismerve sok

érdekes és új élményben volt részem, ami a látókörömet szélesítette. Habár a svéd kultúra és mentalitás sok mindenben, jó irányba és rossz irányba is eltér a miénktől, a svédek életviteléről, magatartásáról van amiben példát lehet venni. E különbözőség miatt van, mikor nehezen haladnak a napok, vannak hullámvölgyek a félév alatt, de talán ez így természetes. Ezzel egyben arra szeretnék utalni, hogy a tanulás, szakmai fejlődés mellett az ember személyiségén is csiszol a kint töltött idő.

Amit személy szerint nagyon kedveltem az iskolában és eltérő volt az AMI-től (Alkalmazott Művészeti Intézet) az a Crafts-osok közötti átjárás, interaktivitás volt. Az együtt eltöltött kurzusok, a beszélgetések, csoportmunkák, amit a svédek fontosnak tartanak. És mindez könnyedén, mindenkit bevonva, mindenki véleményét meghallgatva és az iránt érdeklődve zajlott. Láttuk egymás munkáit, kritikát- ami nem csak negatív lehet-alkottunk róluk és ezáltal tanultunk egymástól. Az iskolába kéthetente, havonta vendégelőadók látogattak, különböző szakmai területről, akik aktuálisan benne vannak az iparművészeti, művészeti életben. Hasznos volt szembesülni, hogy ők hogyan élnek meg ebből, hogyan dolgoznak, milyen problémákkal találkoznak az aktuális, mai világban, példát mutatva vagy kínálva.

A kerámia szakon, amit annak részeként leginkább meg tudtam ismerni, egy barátságos, figyelmes közegbe kerültem, ahol általában jó volt a hangulat a diákok között. Az itteni diákok, akik az alapképzésről és a mesterképzésről egyaránt itt dolgoztak a közös műhelyekben, mindenben segítségemre voltak, amire szükség is volt a félév folyamán végig, mint formatervező szakos hallgatónak. A tanárok ha nem is minden nap, és valamivel elfoglaltabban, de szintúgy segítettek, választ adtak kérdéseimre és érdeklődtek a hogylétem felől. Valóban próbáltak gondoskodni rólam, ami néha-néha elkél egy idegen közegben, még a nagyfokú önállóság mellett is.

Kéthetente a kerámia szak termei előtti folyosón egy vagy több diák kiállítást tartott munkáiból. Ahol nem is magát a munkát, hanem a kiállítás módját vitattuk meg, amit szintúgy gyakorlással, próbával tanulhat meg az ember. Havonta „Meeting”-ek voltak a közös konyhában, keksszel és kávéval megtárgyalva az adott problémákat, elintézendő dolgokat, közösen tervezett múzeumlátogatásokat, találkozásokat az iskolán kívül. Ilyenkor mondták el azt is, hogy milyen vendégelőadók várhatóak és miért lesz érdekes ez számunkra.

A műhely felszereltsége jobb, mint Kecskeméten, ha csak a kerámiához szükséges eszközöket, anyagokat nézzük. Az agyagnak számos fajtáját, porcelánt, mázakhoz szükséges anyagokat, gipszet, szerszámokat, többfajta tüzelésű kemencét, mindenből elegendő mennyiségben foglal magában a műhely. Egyéni szerszámokat tanácsos vinni, ha az embernek már van gyakorlata, amúgy megtalálja, amire szüksége van. Van a közös költség, amit az égetésért és a műhely használati díjért kell fizetni és van az egyénileg használt anyagok költsége, ami attól függ mivel dolgozol és mennyit használsz fel belőle. Mindezért 2000 koronát kértek előlegben, 1000 korona a közös költség, amit kötelező befizetni és a másik ezer koronából levonnak annyit, amennyi anyagot felhasználtál, a többit visszakapod.

A tanórák, kurzusok, az egyéni idő a munkára és a vizsgák menete nagyban eltér a formatervező szakétól. Egy, két hetes, esetleg egy hónapos kurzusok követik egymást, amiknek a végén számot kell adni az elvégzett munkáról. Általában szóban történik a számadás a munkákat bármilyen formában bemutatva, együtt, a csoport előtt, vagy személyesen a tanárral. Nem olyan kötött és szigorú formában, mint nálunk mindenkit bevonva. Ami számomra nagyon hasznos volt az itteni oktatásban, hogy megtanulhattam, hogyan dolgozzak hosszabb ideig, hetekig akár úgy, hogy magamra vagyok

utalva, mind a feladatban, mind az időbeosztásban. Mint például az utolsó hónap, ami egyéni munkával (Individual work) zajlott, elkezdtem valamit és végigcsináltam, különösebb támogatás, útbaigazítás nélkül, szabadon. Ugye a kerámia egy másfajta médium, jóval hosszabb időt igényel az anyaggal való munka, ami másfajta munkamódszert is kíván. Ehhez hozzászokni nem volt könnyű és sokat tanultam ezáltal. Vagyis nem köteleznek annyi mindenre, nem osztják be az idődet és tőled függ, hogyan élsz ezzel a szabadsággal.

És most zárnám kicsit hosszúra nyúlt beszámolómat a kiállítás élményével, ami a félév hasznosságát tükrözte. A munkáink kiállításához, utolsó megmértetésként, a Göteborg Staatmuseet (városi múzeum) adott helyet, ahol a Crafts második évfolyamos hallgatói, Jewellery, Textile, és Ceramic Department, együtt szerepeltek. A megnyitóval kezdődő kiállítás, ahova sok HDK-ós hallgató és tanár ellátogatott, egy héten át tartott. Jó volt mindezt együtt megtervezni és megvalósítani és különleges alkalom, amikor az ember a saját munkáit múzeumi környezetben helyet kapva láthatja, emellett másoknak is örömet szerezhet vele.

Ma június másodika van, már egy hete minden lezárult. Még befejezem pár munkámat és 14-én utazom haza, ami után már az iskola is be fog zárni.

Jó szerencsét!

Angerman Koppány